ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lietas Nr. A420146817
Lietas arhīva Nr. AA43-0453-21/22
ECLI:LV:ADAT:2021:0316.A420146817.11.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 16.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Inga Juhņeviča-Knoka,
tiesneses Sanita Kanenberga un Indra Meldere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Datu valsts inspekcijas direktora p.i. 2016.gada 5.decembra lēmuma Nr.N-3-3/2039 atzīšanu par prettiesisku un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, piešķirot /pers. A/ datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 12.jūnija spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Datu valsts inspekcijas (turpmāk – Inspekcija) direktora p.i. 2016.gada 5.decembra lēmumu Nr.N-3-3/2039 (turpmāk – Lēmums) pieteicējai /pers. A/ atteikts piešķirt personas datu aizsardzības speciālista (turpmāk – speciālists) kvalifikāciju un izsniegt speciālista apliecību. Lēmums pamatots ar to, ka pieteicēja nav nokārtojusi speciālista kvalifikācijas pārbaudījumu (turpmāk – pārbaudījums), jo pieteicējas atbildes uz pārbaudījuma 8., 33., 36. un 37. jautājumu novērtētas ar vērtējumu, kas ir mazāks par četriem punktiem.

[2] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku un labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikumā un tā papildinājumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Pārbaudījumā, 30 jautājumu vietā iekļaujot 40 jautājumus, pārkāpts vienlīdzības princips, pasliktinot pārbaudījuma dalībnieku situāciju salīdzinājumā ar iepriekšējo pārbaudījumu dalībniekiem. Laiks atbilžu sniegšanai bija aptuveni 70 minūtes tāpat kā iepriekš. Pārbaudījumā piedalījās 43 pretendenti, no kuriem neviens to nenokārtoja, kas liecina par nopietnām pārbaudījuma sagatavošanas, organizēšanas vai vērtēšanas problēmām. Līdz šim pārbaudījumos tāds rezultāts nav bijis.

[2.2] Lēmumā nav ietverti tie pārbaudījuma jautājumi, kuru atbildes ir novērtētas ar vērtējumu, kas mazāks par četriem punktiem, kā arī nav ietverts šāda vērtējuma pamatojums. Līdz ar to Lēmumā nav ietverts faktu konstatējums, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 5.punktu un trešo daļu.

[2.3] Pārbaudījumā daudzi jautājumi bija balstīti uz likuma normu zināšanu „no galvas". Šādu jautājumu ietveršana pārbaudījumā, kura nokārtošanai nedrīkst būt neviena kļūda, nav samērīga un nav nepieciešama likumīga mērķa sasniegšanai. Normatīvie akti mainās, līdz ar ko ir svarīgi zināt principus. Tāpat daudzi jautājumi bija balstīti uz Inspekcijas tiesību normu subjektīvu interpretāciju un praktisko piemērošanu, neņemot vērā, ka interpretācija var būt atšķirīga, kas ne vienmēr var radīt kaitējumu, turklāt ne vienmēr rezultāts ir atšķirīgs. Atsevišķi jautājumi bija formulēti gramatiski neviennozīmīgi, sarežģītā valodā, garos teikumos, kā rezultātā tie bija pārprotami. Daudzi jautājumi bija ļoti specifiski, balstīti uz niansēm un ietvēra „āķi". Ir nekorekti pārbaudījumā ietvert jautājumu par direktīvas 95/46/EK (*acīmredzot domāta Eiropas Parlamenta un Padomes 1995.gada 24.oktobra Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (turpmāk – Direktīva 95/46/EK)*) 39.panta darba grupu, ja attiecībā uz datu aizsardzību šāda darba grupa nepastāv, bet pastāv Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupa. Atsevišķi jautājumi bija arī par Inspekcijas kompetenci, lai gan speciālistam ir jāzina, kāda ir Inspekcijas kompetence, ja tā tieši ir saistīta ar speciālista darbu, speciālistam nav jāzina jebkāds ar Inspekcijas kompetenci saistīts jautājums. Ir jāņem vērā tas, vai datu subjektam, pārzinim vai kādam citam var rasties kaitējums, ka speciālists detalizēti nezina Inspekcijas kompetenci, prezumējot, ka Inspekcija to pārzina un ievēro.

[2.4] Tā kā pārbaudījums ir maksas pakalpojums, no kā ir atkarīgs Inspekcijas budžets, tad rodas šaubas, vai Inspekcija, vērtējot pārbaudījuma rezultātus, ir objektīva. Pirms pārbaudījuma ir obligātas apmācības, kas arī ir maksas pakalpojums. Pārbaudījuma rezultāts liecina, ka Inspekcija, iespējams, ir izsniegusi atļaujas apmācītājiem, kuri neveic savus likumā noteiktos pienākumus, un līdz ar to arī Inspekcijai vajadzētu būt atbildīgai par šādu pārbaudījuma rezultātu.

[2.5] Inspekcija pieteicējas atbildes ir nepamatoti novērtējusi ar vērtējumu, kas ir mazāks par četriem punktiem.

[2.5.1] Atbildot uz jautājumu Nr.8, pieteicēja norādīja, ka pārziņa darbinieks ir personas datu saņēmējs, jo saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma (turpmāk – Likums) 2.panta 7.punktu personas datu saņēmējs ir fiziskā vai juridiskā persona, kurai tiek izpausti personas dati. Likumā iekļautās tiesību normas izriet no Direktīvas 95/46/EK. Gan no Direktīvas 95/46/EK, gan Likuma nepārprotami secināms, ka pārziņa darbinieks ir saņēmējs, bet nav trešā persona. Arī Inspekcijas izveidotā Personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma parauga 7.6.punktā Inspekcija norāda, ka personas datu saņēmēju kategorijas ir pārzinis un viņa pilnvarotie darbinieki, kā arī operatora pilnvarotie darbinieki. Ja pārziņa darbinieks nav ne trešā persona, ne saņēmējs, tad zūd jēga termina „saņēmējs" definīcijai. Jautājums ir par interpretāciju, nevērtējot, vai, kam un kādas negatīvas sekas rada atšķirīga interpretācija.

[2.5.2] Jautājums Nr.33 ir nepamatoti balstīts uz likuma zināšanu „no galvas". Ņemot vērā gandrīz 10 gadus ilgu pieredzi personas datu aizsardzības jomā, pieteicēja uzskata, ka „no galvas" nav jāzina, kuros Ministru kabineta noteikumos pienākums ir noteikts, bet ir svarīgi zināt, ka tāds pienākums pastāv, nepieciešamības gadījumā normatīvo regulējumu atrodot. Šis jautājums neliecina par kandidāta zināšanām un izpratni par personas datu aizsardzības regulējumu un principiem. Jautājums ir noformulēts pārprotami un neskaidri. Pieteicēja pieņem, ka, Inspekcijas ieskatā, pareizā atbilde ir „b", tomēr tādā gadījumā jautājumam būtu jābūt formulētam savādāk. Esošais jautājuma formulējums liecina, ka jautājums ir par konkrētu pienākumu izpildes kārtību, nevis pienākumu izpildes pamatu, kā, iespējams, domā Inspekcija. Tā kā minētie Ministru kabineta noteikumi nenosaka atbilžu variantos minēto pienākumu izpildes kārtību, pieteicējas atbilde „e" ir pareiza.

[2.5.3] Uz jautājumu Nr.36 par to, vai Inspekcija ir tiesīga uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību par nelikumīgām darbībām ar personas datiem, ja pārkāpumu ir izdarījusi persona, kurai ir 9 gadi, pieteicēja atbildēja, ka nē, jo Administratīvo pārkāpumu kodekss nepieļauj lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, ja persona administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdī nav sasniegusi četrpadsmit gadu vecumu. Tāds ir arī Tieslietu ministrijas viedoklis. Šāda jautājuma ietveršana pārbaudījumā liecina par iespējamu Inspekcijas vēlmi „iegāzt" pārbaudījuma dalībniekus. Turklāt šāds jautājums neattiecas uz speciālista kompetenci, līdz ar ko tas nepamatoti tiek ņemts vērā pārbaudījuma vērtēšanā.

[2.5.4] Jautājums Nr.37 par Šengenas informācijas sistēmas uzraudzību neattiecas uz speciālista kompetenci, līdz ar ko nav atbilstošs pārbaudījuma programmai, kas neparedz, ka speciālistam ir jāzina visi ar Inspekcijas kompetenci saistīti jautājumi. Turklāt šis jautājums ietver Inspekcijas viedokli par normatīvā regulējuma piemērošanu un ir ar „āķi", jo ne Likums, ne Šengenas informācijas sistēmas darbības likums, ne citi ārējie normatīvie akti nenosaka, kāda ir Inspekcijas kompetence šīs sistēmas uzraudzības jomā. Līdz ar to šis jautājums ir subjektīvs, neviennozīmīgs, neskaidrs un pārprotams, kā rezultātā tas nav ņemams vērā, vērtējot pārbaudījumu. Neskaidri ir arī Inspekcijas sniegtie atbilžu varianti, proti, nevienā atbilžu variantā aprakstītās Inspekcijas tiesības vai pienākums nav tieši noteikti likumā vai Ministru kabineta noteikumos. Tādējādi, formāli vērtējot, var pat secināt, ka neviena atbilde nav pareiza, šis jautājums ir pamatots uz niansēm, kurām nav nozīmes konkrētā situācijā, un „pareizo" atbildi, iespējams, zina tikai šī jautājuma sagatavotājs. Iespējams, jautājums ietverts pārbaudījumā, lai „iegāztu" tā dalībniekus.

[2.6] Inspekcija Lēmuma pieņemšanā ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 5., 6., 7., 9., 10., 12., 13. un $14.^{1}$pantu.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 12.jūnija spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts. Spriedums motivēts šādi.

[3.1] Administratīvā lieta bija ierosināta par Lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu iestādei izdot jaunu administratīvo aktu, ņemot vērā spriedumā konstatētos faktus un to juridisko vērtējumu. Tiesas sēdē pieteikuma priekšmets tika precizēts atbilstoši pieteicējas vēlmei, proti, saņemt labvēlīgu administratīvo aktu, kā arī atzīt Lēmumu par prettiesisku, jo pieteicēja norādīja, ka tas nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai.

[3.2] Pieteicēja 2016.gada 29.novembrī piedalījās Inspekcijas rīkotajā pārbaudījumā. Atbilstoši Inspekcijas pārbaudījuma vērtēšanas komisijas sēdes protokolā Nr.261 norādītajam pieteicējas atbildes uz pārbaudījuma 8., 33. un 36.jautājumu novērtētas ar 0 punktiem, bet atbilde uz 37.jautājumu novērtēta ar 3 punktiem.

Speciālistu apmācības kārtību noteic Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumi Nr.80 „Personas datu aizsardzības speciālista apmācību kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.80). Atbilstoši šo noteikumu 23.punktā noteiktajam, ja pretendents kaut uz vienu atbildi saņem vērtējumu, kas mazāks par četriem punktiem, pārbaudījums nav nokārtots.

Pamatojoties uz norādīto, Inspekcija atteikusi pieteicējai izsniegt speciālista apliecību, kā to paredz noteikumu Nr.80 24.punkts.

[3.3] Atsaucoties uz tiesību doktrīnā atzīto, tiesa norādīja, ka tās kompetencē neietilpst pieteicējas zināšanu un prasmju vērtēšana vai pārvērtēšana. Tiesa var pārbaudīt to, vai Inspekcija nav pieļāvusi būtiskus procesuālus pārkāpumus, kas varēja ietekmēt attiecīgo atbilžu vērtēšanu, kā arī to, vai vērtēšanas process nav bijis patvaļīgs.

[3.4] Pieteicēja uzskata, ka ir ticis pārkāpts vienlīdzības princips, jo 30 jautājumu vietā iekļauti 40 jautājumi, tādējādi atbilžu sagatavošanai piešķirtais laiks bijis mazāks.

Kā redzams no 2016.gada 28.novembra rīkojuma Nr.5-17/56 (turpmāk –Rīkojums) 3.pielikuma 1.1.apakšpunkta, atbilžu sagatavošanai uz 40 testa jautājumiem bija atvēlētas 90 minūtes. Šāds laiks attiecās uz visiem pretendentiem, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka nebūtu bijuši vienlīdzīgi noteikumi attiecībā uz atbilžu sagatavošanai piešķirto laiku. Tas, ka pārbaudījuma kārtošanai iepriekš ir bijis noteikts mazāks jautājumu skaits, neattiecas uz konkrēto pārbaudījumu. Noteikumu Nr.80 18.punkts paredz, ka pārbaudījuma jautājumus, kas atbilst speciālistu apmācību programmai, sagatavo Inspekcija. Noteikumi Nr.80 nenoteic ne pārbaudījumā iekļaujamo jautājumu skaitu, ne atbildēm atvēlēto laiku, tādējādi Inspekcijai atstājot rīcības brīvību. Tiesa neuzskatīja, ka 40 testa jautājumiem ar atbilžu variantiem paredzēt 90 minūtes atbilžu

sniegšanai būtu acīmredzami nesamērīgi. Turklāt jāņem vērā, ka pretendenti atbilstoši noteikumu Nr.80 3.punktam ir informēti par jautājumiem, kuros jāapgūst profesionālā kompetence.

No tiesiskās vienlīdzības principa eksāmenu tiesībās ir atvasināma prasība pēc iespēju vienlīdzības. Visiem, kas piedalās valsts eksāmena procesā, ir dodamas vienādas iespējas. Lai to nodrošinātu, uz visiem attiecināmas vienādas salīdzināmas prasības – priekšnoteikumi, palīgmateriālu izmantošana, anonimitāte – un vienādi kritēriji darbu novērtēšanā. Visiem eksāmena dalībniekiem ir jābūt līdzīgām iespējām uzrādīt savas spējas. Nevienam no eksāmena dalībniekiem nevar tikt piešķirtas kādas priekšrocības, kuras izkropļotu uzrādīto spēju rezultātus. Prasība pēc tiesiskās vienlīdzības vienlaikus ir saprotama arī kā aizliegums ietekmēt eksāmena dalībnieka sniegumu ar tādiem apstākļiem, kas nav atkarīgi no paša dalībnieka (piemēram, temperatūra telpās, troksnis u.tml.). Eksāmens vai eksāmena vērtējums, kas pārkāpj šo pamatprincipu, ir prettiesisks (*Senāta 2009.gada 23.marta sprieduma Nr.SKA-32/2009 (A42303906) 29.punkts*).

Tiesa nekonstatēja, ka konkrētajā pārbaudījumā būtu pārkāpts vienlīdzības princips.

[3.5] Tiesa nepiekrita pieteicējas argumentam, ka Lēmums nesatur faktu konstatējumu. Lēmumā precīzi norādīts, kādi tieši jautājumi novērtēti mazāk par četriem punktiem. Par to, ka neviens jautājums nedrīkst būt novērtēts ar mazāk kā četriem punktiem, pieteicēja bija informēta jau pirms pārbaudījuma. Tiesa neuzskatīja, ka Lēmumā būtu plaši jāizskaidro, kāds tieši bijis jautājums un kāda nepareiza atbilde uz to sniegta. Turklāt pieteicējai šāda informācija tāpat pēc tam ir izsniegta. Tas vien, ka atbildes uz vairākiem jautājumiem bijušas novērtētas ar mazāk kā četriem punktiem, tiesas ieskatā ir pietiekams pamatojums, lai pieteicēja saprastu, kāpēc pārbaudījums nav nokārtots.

[3.6] Pieteicēja norādījusi, ka pārbaudījumā daudzi jautājumi bija balstīti uz likuma normu zināšanu no galvas, kā arī daudzi jautājumi bijuši specifiski un balstīti uz niansu zināšanu.

Tiesa ieskatā, pieteicējas norādītais arguments nav par pamatu, lai uzskatītu, ka pārbaudījumā Inspekcija būtu rīkojusies patvaļīgi. Inspekcijai ir jāgūst pārliecība, ka topošais speciālists ir pietiekami kompetents, lai būtu tiesīgs veikt attiecīgos pienākumus. Jāņem vērā, ka dzīvē bieži ir situācijas, kurās nav atrodams konkrēts risinājums, kas precīzi ietverts normatīvajā aktā, un speciālistam ir jāprot atrast pareizo risinājumu arī nestandarta situācijās.

[3.7] Tiesa nepiekrita pieteicējas argumentam, ka speciālistam nav jāzina jebkāds ar Inspekcijas kompetenci saistīts jautājums, jo noteikumu Nr.80 3.9.apakšpunkts precīzi noteic, ka, lai kļūtu par speciālistu un sagatavotos kvalifikācijas pārbaudījumam, pretendents apgūst profesionālo kompetenci arī jautājumā par personas datu aizsardzības iestādi, tās funkcijām, uzdevumiem un kompetenci, kā arī kārtību, kādā minētā iestāde īsteno savas funkcijas. Līdz ar to pieteicējai bija jābūt zināmam, ka Inspekcijas kompetence, lai nokārtotu pārbaudījumu, pieteicējai ir jāpārzina.

[3.8] Tiesa, iepazīstoties ar tiem četriem jautājumiem, uz kuriem pieteicēja bija atbildējusi nepareizi, nekonstatēja, ka attiecīgie jautājumi būtu ārpus noteikumu Nr.80 3.punktā uzskaitītajiem jautājumiem, kas pretendentam pirms pārbaudījuma jāapgūst.

Lai atbildētu pareizi uz 8.jautājumu, pieteicējai bija jāzina Likumā lietotie termini, kuros skaidrots, kas ir personu datu operators, trešā persona un personu datu saņēmējs. To, ka šādi termini un definīcijas ir jāzina, paredz noteikumu Nr.80 3.1.apakšpunkts.

Lai pareizi atbildētu uz 33.jautājumu, pieteicējai bija jāzina pašā jautājumā ietverto Ministru kabineta 2001.gada 30.janvāra noteikumu Nr.40 „Personas datu aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības" (turpmāk – noteikumi Nr.40) 6.punkts. Tas, ka minētie noteikumi pirms pārbaudījuma pieteicējai ir jāapgūst, secināms no noteikumu Nr.80 3.6.apakšpunkta.

Tāpat tiesa neuzskata, ka 36. un 37.jautājums būtu acīmredzami nesaprotams vai neatbildams, ja pieteicēja pirms pārbaudījuma ir apguvusi jautājumus par Inspekcijas kompetenci, funkcijām un uzdevumiem.

[3.9] Ņemot vērā, ka pieteicēja uz četriem jautājumiem bija atbildējusi nepareizi, tiesa atzina, ka ir pamatoti, ka šīs nepareizās atbildes tiek novērtētas ar 0 punktiem, savukārt, ņemot vērā, ka 37.jautājuma atbildē pieteicēja pieļāvuma formā bija norādījusi, ka pareizā atbilde arī varētu būt „b", taču to tomēr nav atzīmējusi kā pareizo, Inspekcija atbildi novērtējusi ar 3 punktiem. Tas, cik stingrs ir šis vērtējums, ir Inspekcijas kompetence, kurā tiesa nevar iejaukties. Turklāt šajā gadījumā tam arī nebūtu izšķirošas nozīmes, jo, ja, piemēram, atbilde uz 37.jautājumu būtu novērtēta ar 4 punktiem, tas neietekmētu pārējo atbilžu, kuras novērtētas ar 0 punktiem, vērtējumu.

[3.10] Konkrētajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes tam, ka pārbaudījumu nav nokārtojis neviens pretendents, jo pieteicēja nekonkurēja ar pārējiem pretendentiem, proti, tas, ka kāds cits pretendents nav nokārtojis vai ir nokārtojis pārbaudījumu, nekādā veidā neietekmē pieteicējas pārbaudījuma vērtēšanu. Tiesas ieskatā tas, ka neviens pretendents nav nokārtojis pārbaudījumu, drīzāk liecina par pretendentu nesagatavošanos pārbaudījumam, proti, tiesa piekrita Inspekcijas norādītajam, ka galvenā problēma nav pārbaudījumu organizēšanas kārtība, bet pretendentu sagatavošanas līmenis, kā arī tas, cik uzmanīgi tiek izlasīts jautājums.

Tiesa arī nekonstatēja, ka Inspekcija būtu pārkāpusi kādu no pieteicējas pieteikumā norādītajiem administratīvā procesa principiem.

[3.11] Ņemot vērā konstatēto un secināto, tiesa atzina, ka pārbaudījuma vērtēšanas process nav bijis patvaļīgs un Inspekcija nav pieļāvusi procesuālus pārkāpumus, kas varēja ietekmēt attiecīgo atbilžu vērtēšanu. Līdz ar to tiesai nav pamata atzīt Lēmumu par prettiesisku.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 12.jūnija spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Pārbaudījumā bija krietni lielāks jautājumu skaits nekā visos citos personas datu aizsardzības speciālistu

pārbaudījumos, kuri notika pirms un arī pēc pieteicējas kārtotā pārbaudījuma.

Tas, ka visiem pārbaudījuma dalībniekiem bija vienāds jautājumu skaits, neliecina, ka vienlīdzības princips tika ievērots, jo vienādie faktiskie un tiesiskie apstākļi pastāv ne tikai pārbaudījuma dalībniekiem, bet visiem, kuri pirms un pēc pieteicējas kārtoja speciālista pārbaudījumu.

[4.2] Lietā pastāv strīds par to, vai pārbaudījuma pirmās daļas 40 jautājumiem dotais laiks bija 70 vai 90 minūtes.

Pieteicējasprāt atbilžu sagatavošanai tika dots laiks 70 minūtes, kas nozīmē, ka pārbaudījumā bija vismazākais vidējais laiks atbildes sagatavošanai uz vienu jautājumu, salīdzinot ar visiem citiem speciālistu pārbaudījumiem.

Pārbaudījuma process ir nepārbaudāms, necaurskatāms un līdz ar to arī patvaļīgs un procesuāli netaisnīgs, jo pārbaudījumā doto laiku apliecina tikai Inspekcijas rīkojums, kā arī Inspekcija ar ticamiem un objektīviem pierādījumiem nav pierādījusi pārbaudījuma laikā pieteicējai uzdoto jautājumu saturu.

[4.3] Neviens likums neparedz pārbaudījuma organizēšanas nepieciešamību, kārtību un to, ka speciālista statusa iegūšanai ir jākārto pārbaudījums. Tādā veidā ir pārkāpts likuma atrunas princips.

[4.4] Pārbaudījumā nepamatoti un patvaļīgi pieteicējas sniegtās četras atbildes ir novērtētas kā nepareizas. Pieteicējas pieteikumā norādītos argumentus tiesa spriedumā ir vērtējusi vispārīgi, virspusēji, neiedziļinoties būtībā un neatspēkojot tos. Pārbaudījuma rezultāts nav taisnīgs.

[5] Inspekcija paskaidrojumā pieteicējas apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā un pirmās instances tiesā sniegtajos paskaidrojumos norādītajiem argumentiem. Rakstveida paskaidrojumos norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[5.1] Inspekcijai pārbaudījuma jautājumu, to skaita, jautājumu atbildēšanai atvēlētā laika noteikšanā ir rīcības brīvība. Ņemot vērā, ka konkrētajā pārbaudījumā visiem pretendentiem bija uzdoti vienādi jautājumi un uzdevumi un atvēlēts vienāds atbilžu sagatavošanas laiks, nav pamata uzskatīt, ka inspekcija nav ievērojusi vienlīdzības principu. Inspekcijai saskaņā ar normatīvajiem aktiem nebija jāsaglabā pieteicējas parakstītais apliecinājums par iepazīšanos ar pārbaudījuma noteikumiem.

[5.2] Atbilstoši Rīkojumā noteiktajam atbilžu sagatavošanai uz pārbaudījuma (testa) 40 jautājumiem tiek atvēlētas 90 minūtes, līdz ar to nav pamatota pieteicējas pieļāvuma formā izteiktā norāde par pārbaudījuma laika ierobežošanu līdz 70 minūtēm.

[5.3] Lietā nav izšķirošas nozīmes, vai citi pretendenti nokārtoja pārbaudījumu, jo tas neietekmē pieteicējas pārbaudījuma vērtēšanas kritērijus, proti, nenotika sacensība starp pretendentiem.

[5.4] Konkrētie strīdus jautājumi ietilpa to jautājumu lokā, kas pretendentam saskaņā ar noteikumiem Nr.80 ir jāapgūst apmācību procesā pirms pārbaudījuma. Pārbaudījuma jautājumi tika sagatavoti, pamatojoties uz noteikumu Nr.80 3.punktā norādītajām tēmām. Noteikumi Nr.80 neparedz Inspekcijai pienākumu izstrādāt argumentētu skaidrojumu par pretendenta vērtējumu, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka pārbaudījuma organizēšanas process bijis necaurskatāms, patvaļīgs, procesuāli netaisnīgs. Pieteicējas iebildumi pamatā ir saistīti ar nesekmīgo vērtējumu, tomēr jautājums par sekmīgu vai nesekmīgu novērtējumu nevar tikt skatīts šīs tiesvedības ietvaros, jo tiesas kompetencē neietilpst pieteicējas zināšanu un prasmju pārvērtēšana.

[5.5] Pēc apgabaltiesas pieprasījuma Inspekcija sniegusi informāciju par pieteicējas sniegtajām atbildēm, kā arī detalizētu paskaidrojumu, kāpēc pieteicējas atbildes tika novērtētas ar mazāk kā četriem punktiem.

[6] Administratīvā apgabaltiesa ar 2018.gada 29.jūnija spriedumu pieteikumu apmierināja daļā, atzīstot Lēmumu par prettiesisku, bet ieteikumu daļā par pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanu apgabaltiesa noraidīja.

Izskatot Inspekcijas kasācijas sūdzību, Senāts ar 2020.gada 14.decembra spriedumu Nr.SKA-327/2020 Administratīvās apgabaltiesas spriedumu atcēla daļā, ar kuru Lēmums atzīts par prettiesisku, un šajā daļā lietu nosūtīja Administratīvajai apgabaltiesai jaunai izskatīšanai.

Motīvu daļa

[7] Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 29.jūnija spriedums daļā, ar kuru noraidīts prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, netika pārsūdzēts kasācijas kārtībā, un ir stājies spēkā.

Senāts ar 2020.gada 14.decembra spriedumu Nr.SKA-327/2020 atcēla Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 29.jūnija spriedumu daļā, ar kuru Lēmums atzīts par prettiesisku.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa lietu sakarā ar pieteicējas apelācijas sūdzību izskata tikai daļā par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku.

[8] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka lietas pārskatāmajā daļā pieteicējas apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota, bet pieteikums ir noraidāms.

[9] Pieteicēja ir norādījusi, ka Inspekcija, organizējot un īstenojot pārbaudījumu, ir pieļāvusi pārkāpumus, kas saistīti ar pārbaudījumā noteikto jautājumu skaitu, atbilžu sniegšanai atvēlēto laiku, ticamību, ka tiesai iesniegti pārbaudījuma jautājumi, uz kuriem pieteicēja sniedza atbildes pārbaudījuma laikā.

Administratīvā apgabaltiesa pievienojas jau Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 29.jūnija spriedumā norādītajai motivācijai, ka šādi procesuālie pārkāpumi nav konstatējami, un līdz ar to šajā spriedumā *mutatis mutandis* (mainot, ja

nepieciešams) izmantos iepriekš minētajā spriedumā ietvertos argumentus.

[9.1] Apgabaltiesa 2018.gada 25.aprīļa tiesas sēdē, pārbaudot pieteicējas aizpildītās pārbaudījuma lapas (*lietas 1.sējuma 127.-135.lapa*), pārliecinājās, ka strīdus atbildes ir sniegusi pati pieteicēja.

[9.2] Kā izriet no lietā esošā Rīkojuma 3.pielikuma (*lietas 1.sējuma 77.lapa*) 1.1.apakšpunkta, atbilžu sagatavošanai uz 40 testa jautājumiem tiek atvēlētas 90 minūtes.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteikumā un mutvārdu paskaidrojumos tiesā pieteicēja norāda, ka atbilžu sniegšanai atvēlētais laiks, viņasprāt, bija aptuveni 70 minūtes, bet viņa to precīzi neatceras. No minētā apgabaltiesa secina, ka pieteicēja nav īsti pārliecināta par to, ka pārbaudījuma daļai, kurā pretendenti atbildēja uz testa jautājumiem, patiešām bija atvēlētas tikai 70 minūtes. Pieņēmumu, ka atbilžu sniegšanai bija atvēlētas 70 minūtes, pieteicēja faktiski balsta tikai uz apsvērumu, ka Inspekcija tiesā nevar iesniegt pieteicējas parakstītu pārbaudījuma norises kārtību, ka pirms pārbaudījuma pieteicēja informēta par pārbaudījuma norises ilgumu. Taču pretendenta iepazīstināšanu pret parakstu ar pārbaudes norises kārtību nenoteic ne ārējie normatīvie akti, ne Rīkojums. Citus pārliecinošus apsvērumus un pierādījumus, kas ticami norādītu uz pārbaudījuma īstenošanu neatbilstoši Rīkojumā noteiktajai kārtībai pieteicēja nav norādījusi. Savukārt iestādes pārstāvji norāda, ka laiks atbilžu sagatavošanai konkrētajā pārbaudījumā bija 90 minūtes.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka lietā nav pierādīts, ka komisija, kas bija atbildīga par pārbaudījuma norisi, būtu rīkojusies pretēji Rīkojumā noteiktajam.

[9.3] Pieteicēja arī norāda, ka Inspekcija, organizējot pārbaudes darbu, ir pārkāpusi vienlīdzības principu, jo iepriekš citi pretendenti ir kārtojuši pārbaudījumu, atbildot tikai uz 30 testa jautājumiem, līdz ar to ir būtiski palielināta iespēja pieļaut kļūdu kādā no jautājumiem.

Apgabaltiesa var piekrist pieteicējai, ka, palielinot testa jautājumu skaitu, ir arī vairāk iespējams kļūdīties, taču minētais saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 6.pantu tomēr nebūtu atzīstams par vienlīdzības principa pārkāpumu, jo, kā to pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa, ir salīdzināmi apstākļi, kādos ir atradušies konkrētā 2016.gada 29.novembra pārbaudījuma dalībnieki. Apgabaltiesa nekonstatē, ka citiem dalībniekiem būtu bijuši citi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, līdz ar to secināms, ka iestāde nav pieļāvusi vienlīdzības principa pārkāpumu.

[10] Attiecībā uz pieteicējas apsvērumu par pārbaudījumā noteikto testa jautājumu skaitu un to, ka testa jautājumi bija balstīti uz likuma normu zināšanu „no galvas", apgabaltiesa norāda, ka iestādei ir plaša rīcības rīcība, kādas tieši prasības izvirzītas pretendentiem un kādā veidā tās pārbaudīt. Tādējādi izlemt to, cik jautājumus pārbaudījumā ietvert un cik lielā mērā tos balstīt normatīvo aktu teksta precīzā pārzināšanā, ir Inspekcijas kompetencē.

Prasību 90 minūtēs atbildēt uz konkrētajiem 40 testa jautājumiem apgabaltiesa neuzskata par acīmredzami netaisnīgu vai objektīvi neizpildāmu. Kā redzams pieteicēja pārbaudījuma laikā ir atbildējusi uz visiem jautājumiem un atbilstoši Inspekcijas novērtējumam kļūdījusies tikai četros jautājumos. Tas norāda, ka atvēlētajā laikā bija iespējams sniegt atbildes uz attiecīgu jautājumu skaitu. Kā to pamatoti norādījusi jau pirmās instances tiesa (*sk. šā sprieduma 3.6.apakšpunktu*), lai nodrošinātu, ka personu datu aizsardzības speciālisti ir kompetentas personas, Inspekcijai ir tiesības pretendentu pārbaudē izvirzīt arī salīdzinoši stingras prasības. Uz to, ka pārbaudījuma izpildei atvēlētais laiks bija pietiekams un jautājumu grūtības pakāpe nebija pārmērīgi augsta, norāda gan tas, ka pieteicēja spēja pareizi atbildēt uz vairākumu pārbaudes jautājumu, gan arī turpmāk apgabaltiesas norādītie apsvērumi par konkrēto četru strīdus jautājumu formulējumu un pareizajām atbildēm. Turklāt bez ievērības nav atstājams, ka pareizu atbilžu sniegšana var būt atkarīga gan no katra pretendenta objektīvo zināšanu apjoma, spējas izprast uzdoto jautājumu, atšķirot būtisko no nebūtiskā, gan spējas koncentrēties pārbaudījuma laikā un veiksmes. Līdz ar to tas, ka neviens no pretendentiem konkrēto pārbaudījumu nenokārtoja, pats par sevi nepierāda, ka pārbaudījumu tam atvēlētajā laikā nebija iespējams sekmīgi nokārtot.

[11] Lietā ir strīds par pieteicējas atbilžu uz pārbaudījuma 8., 33., 36. un 37.jautājuma novērtējumu.

Pieteicēja ir norādījusi, ka testa jautājumi bija balstīti uz likuma normu zināšanu „no galvas" vai bija balstīti uz Inspekcijas tiesību normu subjektīvu interpretāciju un praktisko piemērošanu, atsevišķi jautājumi bija formulēti gramatiski neviennozīmīgi, sarežģītā valodā, garos teikumos, kā rezultātā tie bija pārprotami.

Kā izriet no Inspekcijas apgabaltiesai sniegtajiem paskaidrojumiem (*lietas 1.sējuma 120.lapas otrā puse*), Inspekcija uzskata, ka testa jautājumi bija sagatavoti tādā veidā, lai uz tiem varētu sniegt konkrētas atbildes (bez interpretācijas varbūtības, jo pareizās atbildes ir noteiktas normatīvajos aktos).

Apgabaltiesa konstatē, ka atbilstoši noteikumu Nr.80 23.punktam, ja pretendents kaut uz vienu atbildi saņem vērtējumu, kas mazāks par četriem punktiem, pārbaudījums nav nokārtots.

Ievērojot minēto tiesību normu un Inspekcijas paskaidrojumu, secināms, ka pārbaudījuma organizētājiem, izstrādājot testa uzdevumus, bija īpaši rūpīgi jāpārdomā jautājumi, jāņem vērā latviešu valodas gramatikas nianses, jāpārliecinās, vai tie nav pārprotami, dažādi interpretējami. Līdz ar to apgabaltiesa pārbaudīs, vai attiecīgie testa jautājumi ir pietiekami skaidri un vai Inspekcijas norādītā pareizā atbilde pamatoti izriet no tiem apstākļiem un normatīvajiem aktiem, kurus pati Inspekcija ir minējusi kā būtiskus, skaidrojot sagaidāmo pareizo atbildi.

[12] Atbilstoši Rīkojuma 1.pielikumam pārbaudījuma 8.jautājumā tika vaicāts: „Kas ir pārziņa darbinieks?" un tika piedāvāti atbilžu varianti: a) personas datu operators; b) trešā persona; c) personas datu saņēmējs; d) neviens no iepriekš minētajiem.

Inspekcija ir norādījusi, ka pareizā atbilde ir „d", bet pieteicēja pārbaudījumā ir norādījusi atbildi „c".

Inspekcija paskaidrojumā apgabaltiesai (*lietas 1.sējuma 120.lapas otrā puse*) ir norādījusi, ka, lai atbildētu uz šo jautājumu pretendentam ir jāpārzina Likumā minētie termini, piemēram, kas ir „pārzinis", „personas datu operators", „trešā persona", „personas datu saņēmējs" u.c.. Inspekcija citējusi Likuma 2.pantā norādītos minēto terminu definējumus un uzsvērusi, ka pretendentam ir svarīgi pārzināt katras personas datu apstrādē iesaistītas puses lomu, tostarp, ka persona, kas ir pārziņa darbinieks, nav uzskatāma par operatoru, trešo personu vai personas datu saņēmēju.

Apgabaltiesa konstatē, ka Likuma (*redakcija, kas bija spēkā pārbaudījuma kārtošanas brīdī*) 2.pantā termins „pārziņa darbinieks" nav definēts. Ievērojot minēto un ņemot vērā Inspekcijas norādi, ka būtiski ir pārzināt Likuma 2.pantā ietvertos terminu definējumus, pretendentam bija jānovērtē, vai pārziņa darbinieks atbilst likumā ietvertajam terminu „personas datu operators", „trešā persona" vai „personas datu saņēmējs" definējumam.

Pieteicēja pārbaudījumā ir norādījusi atbildi „c", proti, pārziņa darbinieks ir personas datu saņēmējs.

Likuma 2.panta 7.punkts noteic, ka personas datu saņēmējs ir fiziskā vai juridiskā persona, kurai tiek izpausti personas dati.

Apgabaltiesa atzīst, ka minētā termina definējums ir plašs un ietver sevī jebkuru fizisku un juridisku personu, kurai tiek izpausti personas dati, neatkarīgi no lomas, kādā tā ir iesaistīta personas datu apstrādē, vai subjektu, kuru tā pārstāv. Šim definējumam nešaubīgi atbilst arī pārziņa darbinieks.

Apgabaltiesa piekrīt pieteicējai, ka minēto apstiprina arī pašas Inspekcijas mājas lapā ievietotās personas datu apstrādes iesnieguma veidlapas 7.6.apakšpunktā ietvertais skaidrojums (*lietas 1.sējuma 25.lapa*). Apgabaltiesas 2018.gada 25.aprīļa tiesas sēdē (*sēdes audioieraksta 00:32:40 – 00.33.50*) Inspekcijas pārstāve apstiprināja, ka šāda veidlapa ar informatīvu skaidrojumu bija Inspekcijas mājas lapā. Lai gan Inspekcijas pārstāve vienlaikus norādīja, ka šāds skaidrojums ir kļūdains, tas ir vērtējams kritiski, jo atbilstoši pārstāves paskaidrotajam vēl 2018.gada 25.aprīlī veidlapa ar šādu Inspekcijas skaidrojumu bija pieejama Inspekcijas mājas lapā, tātad, lai arī informatīvi, bet norādīja uz kompetentās iestādes izpratni par to, ka personas datu saņēmējs citastarp ir arī pārziņa darbinieks. Turklāt Inspekcijas argumentācija, ka pārziņa darbinieks nav personas datu saņēmējs, bet ir tas pats pārzinis, kas pildīs pārziņa uzdevumus, balstās nevis konkrētās Likuma 2.panta terminu definīcijās, bet to interpretācijā kontekstā ar personas datu apstrādē iesaistīto subjektu lomu, taču pēc pašas Inspekcijas paskaidrotā pretendentiem interpretācija nebija jāveic, lai atbildētu uz konkrēto jautājumu.

Šādos apstākļos attiecībā uz 8.jautājumu, kā tas ir formulēts pārbaudījumā, pieteicējas atbilde „c" ir vērtējama kā pareiza. Savukārt Inspekcija ir pieļāvusi procesuālo pārkāpumu, jautājumā nenorādot visus atbildes sniegšanai nozīmīgos apstākļus, un Inspekcijas vērtējums, ka pareizā atbilde ir „d", ir patvaļīgs un balstās apstākļos, ko neietver konkrētā jautājuma formulējums.

[13] Pārbaudījuma 33.jautājumā bija norādīts: „Saskaņā ar Ministru kabineta 2001.gada 30.janvāra noteikumiem Nr.40 „Personas datu aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības" pārzinis sagatavo: a) riska analīzi; b) datu apstrādē ieviesto tehnisko un organizatorisko prasību novērtējumu; c) personas datu apstrādes atbilstības novērtējumu; d) visi varianti ir pareizi; e) visi varianti ir nepareizi".

Inspekcija ir norādījusi, ka pareizā atbilde ir „b", bet pieteicēja pārbaudījumā ir norādījusi atbildi „e".

Inspekcija paskaidrojumā apgabaltiesai (*lietas 1.sējuma 121.lapa*) ir norādījusi, ka saskaņā ar Likuma 26.panta pirmo daļu personas datu apstrādes aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības nosaka Ministru kabinets. Saskaņā ar noteikumu Nr.40 6.punktu datu apstrādē ieviesto tehnisko un organizatorisko prasību novērtējumu pārzinis sagatavo normatīvajā aktā par personas datu apstrādes atbilstības novērtējuma izstrādes un iesniegšanas kārtību noteiktajos gadījumos. Datu apstrādē ieviesto tehnisko un organizatorisko prasību novērtējumā pārzinis norāda informāciju vismaz tādā apmērā, kāds noteikts normatīvajos aktos par personas datu apstrādes atbilstības novērtējuma izstrādes un iesniegšanas kārtību.

Apgabaltiesa atzīst, ka noteikumu Nr.40 6.punkts paredz pārzinim sagatavot datu apstrādē ieviesto tehnisko un organizatorisko prasību novērtējumu. Tādējādi atbilde „b" ir atbilstoša uzdotajam jautājumam. Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējai, ka jautājums ir formulēts neskaidri un liecina, ka jautājums ir tikai par pienākumu izpildes kārtību, bet noteikumi Nr.40 neparedz datu apstrādē ieviesto tehnisko un organizatorisko prasību novērtējuma izstrādes kārtību. Noteikumu Nr.40 6.punkts noteic gan to, ka saskaņā ar šo normu pārzinim ir jāsagatavo datu apstrādē ieviesto tehnisko un organizatorisko prasību novērtējums, gan arī noteic minimālās prasības novērtējuma sagatavošanā – tajā jānorāda informācija apmērā, kāds noteikts normatīvajos aktos par personas datu apstrādes atbilstības novērtējuma izstrādes un iesniegšanas kārtību.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa secina, ka šajā jautājumā Inspekcija ir pamatoti norādījusi, ka pareizā atbilde uz konkrēto jautājumu ir „b", bet pieteicējas norādītā atbilde „e" nav pareiza. Secīgi nav konstatējams acīmredzams novērtējuma brīvības izmantošanas pārkāpums un Inspekcija nav pieļāvusi patvaļu pieteicējas atbildes novērtējumā ar nulle punktiem.

[14] Lietā ir strīds arī par pārbaudījuma 36.jautājuma formulējumu un pieteicējas atbildes novērtējumu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 350.panta pirmo daļu tiesību normu interpretācija (tulkojums), kas izteikta kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāta tiesai, kura šo lietu izskata no jauna.

Senāts 2020.gada 14.decembra spriedumā pārbaudījuma 36.jautājuma sakarā par pareizu atzina apgabaltiesas secinājumu, ka Inspekcija pieļāvusi acīmredzamu kļūdu novērtējuma brīvības izmantošanā, un ka Inspekcijas vērtējums ir patvaļīgs. Lieta tika nodota apgabaltiesai jaunai izskatīšanai, jo tiesa nepamatoti nebija pārbaudījusi pieteicējas argumentus par pārējām atbildēm, kas novērtētas kā nepareizas un kļūdaini uzskatījusi, ka tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības (*sk. Senāta 2020.gada 14.decembra sprieduma šajā lietā 6. un 7.punktu*).

Ievērojot minēto, atkārtoti izskatot lietu, apgabaltiesa šajā spriedumā vairs nevērtēs un nenorādīs izvērstu argumentāciju par pārbaudījuma 36.jautājumu.

[15] Pārbaudījuma 37.jautājumā bija norādīts: „Inspekcijai ir šāda kompetence Šengenas informācijas sistēmas uzraudzībā: a) ir tiesības izskatīt fizisko personu iesniegumus un sniegt atbildes par iesniedzēja datu uzturēšanu Šengenas informācijas sistēmā; b) ja datu subjektam sniegtajā atbildē tiek atteikts sniegt informāciju datu subjektam vai atteikts labot datus, vai tos dzēst, Inspekcijai ir tiesības veikt pārbaudi par personas tiesību ievērošanu; c) ja datu subjektam sniegtajā atbildē tiek atteikts sniegt informāciju datu subjektam vai atteikts labot datus, vai tos dzēst, Inspekcijai ir pienākums veikt pārbaudi par personas tiesību ievērošanu".

Inspekcija ir norādījusi, ka pareizā atbilde ir „b". Savukārt pieteicēja pārbaudījumā ir norādījusi: „A un C – pareizā atbilde. Atbilde ir niansēs. Ja šāda situācija radīsies, tad skatīšos likumā, kur būs pareiza atbilde. Likumi strauji mainās, līdz ar to paļaušanās uz atmiņu var būt kļūda. Līdz ar to šaubos ir ,vai B vai C. Tā kā gadījumā, ja ir pienākums, tad ir arī tiesības, tad kā pareizu atbildi var atzīt arī B". Inspekcija pieteicējas atbildi ir novērtējusi ar 3 punktiem.

Inspekcija paskaidrojumā apgabaltiesai (*lietas 1.sējuma 121.lapas otra puse*) ir norādījusi, ka Likuma 29.panta ceturtajā daļā ir noteiktas Inspekcijas tiesības personas datu aizsardzības jomā, tostarp, veikt personas datu apstrādes pārbaudi. Pēc analoģijas šāda kompetence Inspekcijai ir arī attiecībā uz Šengenas informācijas sistēmas uzraudzību. Atbilstoši Ministru kabineta 2007.gada 11.septembra noteikumu Nr.622 „Kārtība, kādā pieprasa un izsniedz informāciju par datu subjektu, kura glabājas Šengenas informācijas sistēmā un SIRENE informācijas sistēmā" (turpmāk – noteikumi Nr.622) 9.punktam, ja datu subjektam vai tā pilnvarotajai personai atsaka sniegt pieprasīto informāciju vai sniedz saskaņā ar šo noteikumu 8.punktu, datu subjektam vai tā pilnvarotajai personai ir tiesības Inspekcijā iesniegt iesniegumu par nepieciešamību veikt pārbaudi par likumā noteikto datu subjekta tiesību ievērošanu.

Apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas motivācijai, ka pieteicējai kā pretendentam bija jāpārzina arī jautājumi par Inspekcijas kompetenci (*sk. šā sprieduma 3.7.apakšpunktu*). No 37.jautājuma un atbilžu variantu formulējuma ir saprotams, ka pretendentam ir jāzina, vai Inspekcijai, veicot Šengenas informācijas sistēmas uzraudzību, ir tiesības vai pienākums veikt pārbaudi par personu tiesību ievērošanu, vai arī tikai izskatīt iesniegumus un sniegt atbildes par iesniedzējas datu uzturēšanu šajā sistēmā.

Vispārīgi inspekcijas pienākumi un tiesības ir noteikti Likuma 29.pantā. Likuma 29.panta trešā daļa noteica, ka Inspekcijas pienākums personas datu aizsardzības jomā cita starpā ir pieņemt lēmumus un izskatīt sūdzības, kas saistītas ar personas datu aizsardzību (2.apakšpunkts), ierosināt un veikt darbības, kā arī pieņemt lēmumus, kas vērsti uz efektīvāku personas datu aizsardzību (4.apakšpunkts). Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteica Inspekcijas tiesības personas datu aizsardzības jomā, citastarp, veikt personas datu apstrādes pārbaudi. Tātad minētās tiesību normas paredz Inspekcijai gan pienākumu, gan tiesības personas datu aizsardzības jomā. Vienlaikus tās nedod skaidru atbildi attiecībā uz Inspekcijas kompetenci Šengenas informācijas sistēmas uzraudzībā un ir pamats skatīties speciālajās tiesību normās noteikto.

Šengenas informācijas sistēmas darbības likuma 3.panta ceturtā daļa noteica, ka šajā likumā paredzēto personas datu apstrādi uzrauga Inspekcija. Noteikumu Nr.622 9.punkts paredz datu subjekta tiesības vērsties Inspekcijā par nepieciešamību veikt pārbaudi par likumā noteikto datu subjekta tiesību ievērošanu. Taču ne Šengenas informācijas sistēmas darbības likums, ne noteikumi Nr.622 nenoteic Inspekcijai pienākumu visos gadījumos veikt pārbaudi par personas tiesību ievērošanu un pieņemt lēmumu.

Uzraudzības kompetence, ko iestāde pilda tiesiskuma nodrošināšanas nolūkā, nav vienādojama ar iestādes pienākumu pieņemt konkrēta veida lēmumus un veikt darbības sakarā ar privātpersonu iesniegumiem. Proti, tas, ka iestādei ir tiesības uzraudzīt datu apstrādes tiesiskumu, nenozīmē, ka privātpersonām ir subjektīvās publiskās tiesības prasīt konkrētu lēmumu pieņemšanu vai rīcību.

Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka pretēji pieteicējas pieteikumā norādītajam Inspekcijas norādītā pareizā atbilde uz konkrēto jautājumu („b") izriet no normatīvajos aktos noteiktā un nav patvaļīga. Savukārt pieteicēja kā pareizās atbildes ir norādījusi „a" un „c". Lai gan pieteicēja komentāros ir pieminējusi arī atbildi „b", kā pareizā tā nav norādīta. Ievērojot minēto, apgabaltiesa nekonstatē acīmredzamus novērtējuma brīvības izmantošanas pārkāpumus.

[16] Pārbaudot, vai apgabaltiesas konstatētie pārkāpumi Inspekcijas veiktajā pārbaudījuma 8. un 36.jautājuma novērtējumā varēja ietekmēt pieteicējas pārbaudījuma gala vērtējumu un administratīvā procesa gala rezultātu, apgabaltiesa norāda sekojošo.

Saskaņā ar noteikumu Nr.80 23.punktu, ja pretendents kaut uz vienu atbildi saņem vērtējumu, kas mazāks par četriem punktiem, pārbaudījums nav nokārtots.

Ņemot vērā, ka pieteicēja par pārbaudījuma 33. un 37.jautājumu ir saņēmusi vērtējumu, kas mazāks par četriem punktiem, bet apgabaltiesa pārkāpumus Inspekcijas veiktajā šo jautājumu novērtējumā nekonstatēja, apstāklim, ka 8. un 36.jautājuma novērtējumā Inspekcija ir rīkojusies patvaļīgi, nav būtiskas ietekmes uz pieteicējas pārbaudījuma gala rezultātu. Tā kā pieteicējas pārbaudījuma divu jautājumu vērtējums ir mazāks par četriem punktiem, pārbaudījums nav nokārtots. Procesuālie pārkāpumi, kas neietekmē administratīvā akta gala rezultātu, nav būtiski un neizsauc paša administratīvā akta prettiesiskumu. Līdz ar to atzīstams, ka Lēmums atteikt pieteicējai piešķirt datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju un izsniegt speciālista apliecību ir tiesisks.

[17] Lai gan pirmās instances tiesa spriedumā nebija ietvērusi izvērstu motivāciju par pieteicējas argumentiem par

pārbaudījuma 8., 33., 36. un 37.jautājumiem un to novērtējumu, kā arī apgabaltiesa nepiekrīt pirmās instances tiesas spriedumā sniegtajam apstākļu novērtējumam par pārbaudījuma 8. un 36.jautājumu, pirmās instances tiesas sprieduma rezultāts ir pareizs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu daļā par Datu valsts inspekcijas direktora p.i. 2016.gada 5.decembra lēmuma Nr.N-3-3/2039 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Juhņeviča-Knoka

Tiesneses S.Kanenberga

I.Meldere